

Gevlekte hyena- bekend als aaseter, maar is dat wel zo?

De hyena heeft geen beste naam, vaak wordt hij als slecht afgebeeld, denk bijvoorbeeld maar aan de Lion king. De hyena zou alleen maar prooien van andere dieren afpakken en vroeger dacht men zelfs dat er heksen op hyena's rondreden! Tsjja dan is een slechte naam zo geboren. Maar dit komt niet helemaal overeen met de werkelijkheid. Hyena's en leeuwen jagen ongeveer evenveel en pakken ook ongeveer evenveel prooien van elkaar af. En wist je dat de hyena heel netjes is, hij laat niks liggen van zijn prooi en eet alles op tot aan de botten aan toe!

'Paspoort – gegevens'

Soortnaam NL	gevekte hyena (<i>Crocuta crocuta</i>)
Verspreiding	Afrika, ten zuiden van de Sahara behalve in regenwouden
Voedsel	antilope, zebra en gnoe
Leeftijd	In het wild 12 jaar, in dierentuinen maximaal 40 jaar
Gewicht	40 tot 85 kg
Draagtijd	110 dagen (ongeveer 3,5 maanden)
Aantal jongen	1 tot 3 jongen per keer
IUCN – status	niet bedreigd

Hoe zie ik eruit?

Gevlekte hyena's zijn de grootste van alle soorten hyena's. Ze hebben een massieve kop met krachtige kaken, waarmee ze zelfs botten kunnen kraken. De voorpoten zijn langer dan de achterpoten, waardoor het lijkt of ze een schuine rug hebben. Aan elke poot hebben ze vier tenen. Ze kunnen wel een kwartier lang een snelheid van 40 km per uur halen. Op topsnelheid kunnen ze zo'n 60 km per uur. De ruige vacht van gevlekte hyena's is geelgrijs met veel donkere vlekken. Hun staart is kort en geeft de stemming van de dieren aan. Een opgerichte staart betekent zoiets als: pas op. Heeft een hyena zijn staart tussen zijn achterpoten dan zegt hij tegen de ander: jij bent de baas.

Waar woon ik?

In Afrika ten zuiden van de Sahara komen gevlekte hyena's voor. Daar leven ze voornamelijk op de savannes en grasvlakten. In deze gebieden groeien veel grassen die door verschillende diersoorten worden gegeten. Hyena's jagen op hun beurt op die planteneters. Tegenwoordig komen hyena's steeds meer voor in de buurt van gebieden waar mensen wonen. Ze worden aangetrokken door het afval van de mensen en eten ervan.

Wat eet ik?

Zelf jagen

Vooral 's nachts gaan de gevlekte hyena's op jacht. Zebra's en verschillende soorten antilopen staan op hun menu. Ze jagen door hun prooi uit te putten waarna ze het dier aanvallen. Jagen gebeurt veel in groepsverband, maar als ze de kans krijgen, eten ze een dier dat ze dood gevonden hebben. Het lukt een hyena om in zijn eentje een volwassen gnoe te overheersen. Net als de meeste roofdieren pakken hyena's ook wel eens een prooi af dat gevangen is door anderen.

Geen restjes

Van een maaltijd laten hyena's bijna geen resten achter. Ze hebben zulke sterke kaken dat ze botten en zelfs tanden kunnen opeten. In één keer kan een hyena wel 14 kg vlees eten terwijl hij per dag hij maar anderhalve kg nodig heeft. Na een grote maaltijd gaan hyena's dan ook dagen lang niet opzoek naar voedsel.

Mijn familie en ik

Vrouwen aan de top

Afhankelijk van het gebied waar hyena's leven, vormen ze groepen of niet. In een bebost gebied leven ze meestal alleen en op de savanne in een groep. Een groep hyena's heet een clan. In een clan is het aantal mannen en vrouwen ongeveer gelijk. Iedereen herkent elkaar aan geluiden en geuren. De volwassen dieren zijn de baas over de jongeren. De vrouwen zijn de baas over de mannen. Zij leiden ook de jacht. Doordat elk dier zijn plaats in de clan kent, komen ruzies weinig voor. Als de dieren van een groep elkaar begroeten, besnuffelen en likken ze elkaar tussen de achterpoten.

Lachen

Het meest bekende geluid van de hyena's is het 'lachen'. Dit geluid maken ze tijdens de jacht. Hierdoor hebben hyena's een slechte naam gekregen. Mensen dachten namelijk dat deze dieren hun prooi doden voor de lol. De meeste mensen weten nu wel beter. Hyena's moeten andere dieren eten om zelf in leven te blijven. Het geluid dat het meest voorkomt is een soort gejoel. Dit is over kilometers afstand te horen. Elke hyena heeft een ander gejoel en is dus hieraan te herkennen.

Het gezin

Eens in de twee weken is een vrouwtje van de gevlekte hyena's vruchtbaar. Alle mannen van de clan kunnen dan met haar paren. Na ruim drie maanden worden de jongen geboren. Ze hebben direct na de geboorte al haren en de ogen zijn dan al geopend. De snijtanden en hoektanden zijn zelfs al doorgekomen! De eerste weken blijven ze in een hol en komen alleen naar buiten als hun moeder roept. Na anderhalve maand komen de eerste vlekken op hun vacht. Na vier maanden hebben ze al bijna dezelfde vacht als een volwassen hyena.

Pas na twaalf tot zestien weken gaan jonge hyena's vlees eten. Tot die tijd drinken ze alleen moedermelk. Beetje bij beetje eten ze steeds meer stukjes vlees. Als een mannetje twee jaar oud is kan hij vader worden. De vrouwtjes zijn ongeveer drie jaar als zij voor de eerste keer jongen krijgen.

Help!

De hyena wordt nog niet bedreigd en dit willen we graag zo houden! Binnen de Europese dierentuinen is er dan ook een soortbehoudprogramma om ze te behouden. Het is wel een moeilijk dier om in een fokprogramma te hebben, aangezien het lastig is om dieren die elkaar niet kennen bij elkaar te zetten. Maar er zijn al een heleboel jongen geboren.

Wist je dat...

...hyena's vijanden proberen af te schrikken door hun tanden te laten zien?

Door de tanden te laten zien, is een tegenstander misschien wel onder de indruk. Zo onder de indruk dat hij vlucht en niet gaat vechten. Op deze manier worden onnodige verwondingen voorkomen.

...hyena's hun eigen gebied op verschillende manieren aangeven?

Tussen de tenen van hyena's zitten klieren. Als ze met de poten over de grond schrapen geven die klieren een geur af. Andere groepen hyena's ruiken zo dat een gebied al bezet is door een andere clan.

Ook gebruiken ze gemeenschappelijke toiletplaatsen, waaraan andere groepen kunnen zien en ruiken dat het gebied al bezet is.

...in veel oude culturen in Afrika met denkt dat de hyena speciale krachten heeft?

Wanneer je delen van zijn lichaam zou eten, zouden de mensen deze krachten krijgen. Zo zou het eten van een neus van een hyena wijsheid en intelligentie brengen. Je zou je kansen ruiken...

Wil je weten, in welke dierentuin je deze diersoort in het echt kunt zien, gebruik dan de 'Dierzoeker' op www.nvddierentuinen.nl.